

Nr 137.

Uppläst och godkänd hos Första kammaren den 20 maj 1911.
— — — — Andra kammaren den 20 — —

Riksdagens skrifvelse till Konungen i anledning af väckta motioner om införande af proportionellt valsätt vid val af utskott, nämnder och styrelser m. m. inom landsting och stadsfullmäktige.

(Konstitutionsutskottets utlåtande nr 21.)

Till Konungen.

Vid innevarande års riksdag har genom de i Andra kammaren väckta motionerna nr 126, 133, 215, och 227 framställts förslag om införande af proportionellt valsätt vid val af utskott, nämnder och styrelser m. m. inom landsting och stadsfullmäktige.

Såsom en af motionärerna omnämnt, föreslog enskild motionär vid fjolårets riksdag en skrifvelse till Eders Kungl. Maj:t med begäran om utredning i hvad mån genomförande af proportionellt valsätt vid å landsting förekommande val läte sig göra och om framläggande för Riksdagen af de lagförslag, hvartill denna utredning kunde gifva anledning. Hvad konstitutionsutskottet i sitt häröfver afgifna utlåtande hemställt, därom har jämväl af den ifrågavarande motionären erinrats.

Af de vid innevarande års riksdag afgifna motionerna afse motionen nr 126 införande af proportionellt valsätt blott vid val inom stadsfullmäktige af drätselkammare, beredningsutskott eller andra städernas styrelser och utskott,

motionen nr 227 införande af proportionellt valsätt blott vid val inom landstingen af utskott för förberedande behandling af därstädes förekommande ärenden,

motionen nr 133 införande af proportionellt valsätt vid val såväl inom landsting som stadsfullmäktige af utskott, styrelser, nämnder, kommittéer m. fl., och slutligen

motionen nr 215 införande af proportionellt valvätt vid val inom såväl landsting som stadsfullmäktige af drätselkamrar, styrelser, nämnder, utskott m. fl. förvaltande och utredande myndigheter och dessutom vid val inom kyrkostämma af representanter i folkskolestyrelse i stad.

I sitt utlåtande öfver den vid nästlidna års riksdag väckta motionen påpekade konstitutionsutskottet, att frågan om införande af proportionellt valsätt vid val inom stadsfullmäktige syntes äga så nära samband med den af motionären väckta frågan, att vid den enas upptagande till pröfvning den andra näppeligen kunde lämnas obeaktad. Riksdagen har vid förnyad pröfvning af det förevarande spörsmålet ej funnit skäl att frånträda denna allmänna ståndpunkt och anser sålunda, att, om öfver hufvud proportionellt valsätt bör vid vissa val inom kommunala korporationer införas, bör det ske samtidigt för valen såväl inom landsting som inom stadsfullmäktige. På grund af hvad i förevarande motioner anförts och med hänsyn till att det proportionella valsättet numera vunnit tillämpning vid val till landsting och stadsfullmäktige, finner Riksdagen grundad anledning föreligga att utsträcka detta valsätts tillämpning äfven till nu ifrågavarande korporationer. En utsträckning af det proportionella valsättets tillämpning i fråga om valen inom en annan kommunal korporation utöfver dess tillämpning vid valen inom de nu nämnda korporationerna har emellertid föreslagits i motionen nr 215, där det ansetts, att för likformighetens skull i städer, där den nya lagen om folkskoleväsendet i vissa städer tillämpas äfven vid val af folkskolestyrelse, den hälft af styrelsen, som väljes å kyrkostämma, bör utses genom proportionella val. Om emellertid det proportionella valsättet skulle komma att tillämpas äfven vid val å kyrkostämma af viss del af folkskolestyrelse i städerna, synes en följd häraf vara, att detta valsätt borde tillämpas därjämte i fråga om val af skolråd. Då tillämpningen af det proportionella valsättet på grund af kyrkostämmans sammansättning torde medföra stora svårigheter och tidsspillan, och då motionären jämväl ej anført något skäl, som skulle kunna anses påkalla en sådan utsträckning af valsättets tillämpning, har Riksdagen ansett denna böra

begränsas till de representativa kommunala korporationerna, landsting och stadsfullmäktige.

I fråga om de val, vid hvilka det proportionella valsättet bör tillämpas, hafva i motionerna nr 126, 133 och 215 afsetts alla de val af särskilda styrelser, utskott, nämnder och kommittéer, som kunna förekomma inom någon af dessa kommunala representationer, under det att det i motionen nr 227 ansetts, att valsättets tillämpning borde begränsas till val af utskott, som hafva att förbereda ärendenas behandling. I sitt utlåtande vid nästlidna års riksdag i föreliggande fråga uttalade konstitutionsutskottet, att, beträffande de landstingen åliggande val af nämnder, af ledamöter i styrelser, af revisorer m. m., proportionellt valsätt näppe- ligen kunde komma i fråga, så mycket mindre som vid de inom Riksdagen förekommande val, som kunna anses med vissa af dessa val jämförliga, majoritetsprincipen tillämpades. Då i fråga om sådana styrelser, nämnder eller kommittéer, som helt och hållet eller i allt väsentligt hafva till uppgift att verkställa de kommunala myndigheternas beslut, det ej torde vara nödvändigt att bereda olika åsikter den möjlighet att komma till uttryck, som det proportionella valsättet afser, har Riksdagen ansett, att det proportionella valsättets tillämpning bör begränsas till sådana val inom stadsfullmäktige och landsting, af nämnder och utskott, som hufvudsakligen hafva till uppgift att förbereda ärendenas behandling inom de kommunala representationerna.

På grund af hvad sålunda anförts, får Riksdagen anhålla, det tacktes Eders Kungl. Maj:t efter verkställd utredning framlägga förslag till införande af proportionellt valsätt vid val af sådana hos stadsfullmäktige och landsting förekommande utskott och nämnder, hvilkas egentliga uppgift är att förbereda de hos nämnda korporationer förekommande ärenden.

Stockholm den 20 maj 1911.

Med undersätlig vördnad.